

POSTANOWIENIE

Dnia 19 sierpnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z powództwa J. Z.

przeciwko P. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w miejscowości L.

o wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 19 sierpnia 2020 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 20 grudnia 2018 r., sygn. akt VII Pa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

2. na podstawie art. 98 k.p.c. zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 1.800,00 (tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla W. wyrokiem z 21 maja 2018 r. w sprawie VI P [...] w punkcie 1 zasądził od pozwanej „P.” Sp. z o.o. z siedzibą w L. na rzecz powoda J.Z. kwotę 43.833,18 zł brutto tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w punkcie 2 oddalił powództwo w pozostałej części, w punkcie 3 zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3.450,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.420,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, w punkcie 4 odstąpił od obciążania powoda kosztami sądowymi, w punkcie 5 nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – konto bankowe Sądu Rejonowego [...] w W. kwotę

4.345,91 zł tytułem kosztów sądowych oraz w punkcie 6 nadał wyrokowi w punkcie 1 rygor natychmiastowej wykonalności od kwoty 2.850,00 zł.

Biorąc pod uwagę stan faktyczny w sprawie Sąd Rejonowy uznał, że w rzeczywistości powód nie otrzymywał żadnego wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, a jedynie premię, która była w ten sposób uzgodniona z powodem, aby otrzymywał on kwotę 2.500,00 zł netto. W tym zakresie Sąd uwzględnił powództwo. W pozostałym zakresie Sąd powództwo oddalił, ponieważ uznał, że powód świadomie podjął decyzję o wyrażeniu zgody na cofnięcie oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o pracę i chciał kontynuować stosunek pracy z pozwaną spółką. Ponadto Sąd uznał, że pozwana skutecznie cofnęła swoje oświadczenie o wypowiedzeniu umowy o pracę złożone powodowi w dniu 25 września 2015 r. oraz, że w wyniku zgody wyrażonej przez powoda, po cofnięciu tego wypowiedzenia przez pozwaną doszło do przywrócenia stosunku pracy wynikającego z umowy o pracę zawartej między stronami na okres od dnia 16 stycznia 2014 r. do dnia 16 stycznia 2019 r. Powód ostatecznie wnosił o rozwiązanie umowy o pracę za porozumieniem stron. Porozumienie stron zakłada zgodne oświadczenie woli obu stron stosunku pracy, które dotyczy uzgodnienia dnia, z którym umowa o pracę ulega rozwiązaniu. Takie zgodne oświadczenie woli obu stron nie może zostać zastąpione przez wyrok sądu. W niniejszej sprawie powód ani pozwany nie złożyli w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji jakichkolwiek oświadczeń woli mających zmierzać do rozwiązania łączącego ich stosunku pracy.

Strona pozwana w apelacji podnosi zarzut przedawnienia roszczeń powoda ponad wskazane tam kwoty, ponadto apelacja zarzuca naruszenie przepisu prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez rażące naruszenie granic swobodnej oceny dowodów, a tym samym ich ocenę wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego. Spółka wniosła o dopuszczenie dowodu z wydruku trasy przejazdu na odcinku N.-K., na okoliczność czasu dojazdu powoda do miejsca świadczenia przez niego pracy.

Wyrokiem z 20 grudnia 2018 r., sygn. akt VII Pa [...] Sąd Okręgowy [...] w W. oddalił apelację jako niezasadną i zasądził od pozwanej „P.” Sp. z o.o. z siedzibą w L. na rzecz powoda J.Z. tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów

zastępstwa procesowego kwotę 1.800,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej. W oparciu o stan faktyczny i obowiązujące w sprawie przepisy prawa Sąd Okręgowy wykazał, że zarzut przedawnienia roszczeń co do kwot zawartych w środku zaskarżenia był niezasadny. Ponadto również nieuzasadniony jest zarzut naruszenia prawa procesowego, gdyż Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowej oceny materiału dowodowego.

We wniosku z 25 marca 2019 r. pozwana wnosi o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżąc wyrok Sądu Okręgowego [...] w W. z 20 grudnia 2018 r., sygn. akt VII Pa [...] w całości i twierdzi, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, a ponadto istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie. Skarga jest oparta na naruszeniu przepisów prawa materialnego, tj. art. 151 § 1 k.p. w związku z art. 128 k.p., poprzez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie. Istotne zagadnienie prawne wymaga odpowiedzi na dwa pytania, tj. czy czas przejazdu pracownika pomiędzy poszczególnymi zakładami pracy tego samego pracodawcy, w których świadczył on pracę, można zakwalifikować jako „pracę wykonywaną” w rozumieniu art. 151 § 1 k.p., nawet jeżeli taka czynność (dojazd) nie wchodziła w zakres obowiązków pracowniczych i czy definicja czasu pracy dotyczy również sytuacji, o której mowa w art. 151 k.p.?

W uzasadnieniu skarżąca podnosi, że sąd orzekający w sprawie niewłaściwie zastosował przepisy art. 151 § 1 k.p. w związku z art. 128 k.p. w ten sposób, że wadliwie przyjął, że definicja czasu pracy dotyczy również sytuacji, o której mowa w art. 151 k.p., podczas gdy prawidłowe zastosowanie przepisu art. 151 § 1 k.p. w związku z art. 128 k.p. winno prowadzić do wniosku przeciwnego, zgodnie z którym definicja czasu pracy nie dotyczy sytuacji, o której mowa w art. 151 k.p., a więc nie można jej stosować do instytucji pracy w godzinach nadliczbowych. W związku z budzącą liczne wątpliwości interpretacyjne regulacją pracy w godzinach nadliczbowych w literaturze i orzecznictwie prezentowane są często odmienne i skrajnie różne poglądy, które skarżąca w skardze prezentuje - w zakresie zagadnień działu piątego Kodeksu pracy. W toku rozważań skarżąca dochodzi do konstatacji, zgodnie z którą, usprawiedliwiony byłby generalny wniosek, iż dla celów wykonywanej pracy – w rozumieniu art. 151 § 1 k.p. – brany jest pod

uwagę wyłącznie czas faktycznego jej świadczenia. Ponadto skarżąca podnosi potrzebę wykładni art. 151 § 1 k.p. w związku z art. 128 k.p., albowiem wykładnia tego przepisu budzi poważne wątpliwości.

Skarżąca wnosi o rozpoznanie przedmiotowej skargi kasacyjnej na rozprawie, o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego [...] w W. w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu [...] w W. oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania wywołanych skargą kasacyjną, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Ponadto, zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien zatem wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia. Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do

rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego.

Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, gdyż tylko one decydują o wyniku „przedsądu”. Według utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu pozostałych elementów kreatywnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienia Sądu Najwyższego: z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134; z 12 września 2018 r., III UK 178/17). Ponadto skarga kasacyjna ze względu na szczególną podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zostaje przyjęta do rozpoznania tylko wtedy, gdy wniosek samodzielnie wskazuje i wykazuje naruszenie konkretnych przepisów prawa procesowego lub materialnego, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że wyrok jest oczywiście wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 lutego 2014 r., I PK 266/13).

Trzeba zwrócić uwagę, że oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 października 2019 r., V CSK 220/19, LEX nr 2744163).

W rozpoznawanej sprawie wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty również na przesłance występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżąca wykazała istnienie tych przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania.

Powołując się na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. skarżąca powinna mieć na uwadze, że wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało

sformułowane i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51; z dnia 10 stycznia 2012 r., I UK 305/11, LEX nr 1215784; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307; z dnia 14 kwietnia 2015 r., II PK 217/14, LEX nr 678073; z dnia 28 października 2015 r., I PK 17/15, LEX nr 2021940; z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, LEX nr 2090999). Ponadto przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć jednocześnie charakter uniwersalny, przez co należy rozumieć, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzyganiu innych podobnych spraw. Jednocześnie obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Sformułowanie zagadnienia powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego. Nie każde więc orzeczenie, nawet błędnie wydane, zasługuje na kontrolę w postępowaniu kasacyjnym (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147; z dnia 18 marca 2004 r., I PK 620/03, LEX

nr 513011; z dnia 8 lipca 2004 r., II PK 71/04, LEX nr 375715 i z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Nie spełnia określonego w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymagania sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w sposób ogólny i nieprecyzyjny, a zwłaszcza ograniczenie się do samego postawienia pytania, bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych przepisów (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451 i z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538).

Skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego, powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczącą o istotności tego zagadnienia. Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało, wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (postanowienie Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2020 r., V CSK 327/19, LEX nr 2772828).

W przedmiotowej sprawie zagadnienie prawne, z którym wystąpił pozwany zostało rozstrzygnięte. Zgodnie z orzecznictwem, jeśli z istoty zatrudnienia wynika konieczność przemieszczania się, to należy uznać, że czynnik ten jest elementem procesu pracy. Oznacza to, że poruszanie się pracownika w granicach umownego miejsca wykonywania pracy, w celu wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy, mieści się w zakresie desygnatów pojęcia pozostawanie w dyspozycji pracodawcy w rozumieniu art. 128 § 1 k.p. Oznacza to, że zobowiązanie pracownika do dotarcia i powrotu z punktu wskazanego przez pracodawcę odbywa się w ramach dyspozycji zatrudniającego (postanowienie Sądu Najwyższego z 28 marca 2019 r., I PK 89/18, LEX nr 2644562). Ponadto, zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z 6 maja 2014 r. w sprawie II PK 219/13, problem dotyczący wliczania pracownikowi do czasu pracy czasu jego podróży do miejsca wykonywania obowiązków służbowych (zlokalizowanego poza siedzibą pracodawcy) był przedmiotem licznych orzeczeń Sądu Najwyższego (OSNP 2015 nr 10, poz. 132).

W tymże orzeczeniu Sąd Najwyższy powołał szereg rozstrzygnięć Sądu Najwyższego w przedmiotowym zakresie, np. wyrok Sądu Najwyższego z 30 września 1976 r. w sprawie I PR 115/76 (OSPİKA z 1978 r., nr 2, poz. 19); uchwała Sądu Najwyższego z 8 grudnia 1976 r., sygn. akt I PZP 59/76 (OSPİKA z 1977 r., nr 9, poz. 150); wyrok Sądu Najwyższego z 27 maja 1978 r. w sprawie I PR 31/78 (OSPİKA z 1979 r., nr 11, poz. 191) i inne tam wskazane.

Orzecznictwo zatem Sądu Najwyższego zna odpowiedź na postawione pytania i zagadnienia prawne i nie widzi potrzeby dokonywania ponownej oceny w tym zakresie, a próbując dotychczasową wykładnię stosowania prawa w tym względzie, zaznaczając wyraźnie granice własnej kognicji limitowanej oraz wyznaczonej treścią art. 398³ § 3 k.p.c.

Z powyższych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

Na podstawie art. 98 k.p.c. zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 1.800,00 (tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.